

Pedagogisch werkplan

BSO Lataste

Inhoudsopgave

1. Pedagogisch werkplan	3
1.1 Inleiding	3
1.2 Algemene doelstelling	3
1.3 Visie	3
1.4 Pedagogisch klimaat	4
1.5 Groepsindeling	4
1.5.1. Openingstijden BSO	5
1.5.2. Inzet van afwijkingsregeling	5
1.6 Dagritme naschoolse opvang (NSO)	5
1.6.1 Ruimtes	6
1.6.2 Doorgaande lijn	6
1.6.3 Ouders	7
1.7 Mentor BSO	7
1.8 Wenbeleid binnen BSO Hoera	7
1.9 Beleid rondom extra dagdelen	7
1.9.1 Incidenteel afnemen extra dagdeel	7
1.9.2 Uitbreiding of wijziging van dagdeel	8
1.10 Open deurenbeleid	8
1.11 Personele samenstelling en inzet	8
1.11.1 Ondersteuning door niet beroepskrachten	8
1.11.2 Ondersteuning in geval van calamiteiten	9
2. Buitenschoolse opvang BSO Lataste	10
2.1 Doelstelling	10
2.2 Pedagogisch klimaat	10
A. Een gevoel van emotionele veiligheid	10
B. Gelegenheid tot ontwikkelen van persoonlijke competentie	13
C. Gelegenheid tot ontwikkelen van sociale competentie	16
D. Eigen maken van normen, waarden en 'cultuur'	17

1. Pedagogisch werkplan

Dit pedagogisch werkplan biedt de pedagogisch medewerkers van BSO Lataste leidraad bij de uitvoering van hun werk. Het werkplan is een concretere uitwerking van het pedagogisch beleidsplan.

1.1 Inleiding

De kinderen uit de regio Midden-Limburg die naar het speciaal onderwijs op de Latasteschool gaan, maken op dit moment na schooltijd gebruik van de reguliere BSO in de kern waar ze wonen, of ze gaan naar een 'speciale BSO' uitgevoerd door particuliere zorginstellingen. Bij de 'speciale BSO' nemen kinderen deel vanuit een indicatie Jeugdwet (of WLZ), betaling wordt gedaan vanuit zorggeld (met name van de gemeente).

Momenteel zien we een beweging vanuit het overheidsbeleid, waarin normaliseren en positieve gezondheid gestimuleerd worden. Daarnaast kent regio Midden-Limburg een groot tekort in budget op de jeugdzorg. Beide ontwikkelingen maken dat nieuwe, innovatieve zorgconcepten noodzakelijk zijn om de benodigde zorg en ondersteuning te kunnen blijven bieden aan kinderen die dat nodig hebben.

Vlak voor de zomer van 2017 is er een enquête uitgezet onder ouders van leerlingen van de Latasteschool. Uit deze enquête is gebleken dat ongeveer 13 ouders behoefte hebben aan een passende BSO in Leudal. Deze is er momenteel niet. De Latasteschool heeft daarom PSW Junior en Hoera kindercentra benaderd of zij de mogelijkheden hebben om een dergelijke BSO gezamenlijk op te starten. De basis voor deze samenwerking is een gedeelde visie op kindzorg. De voornaamste doelstelling van de samenwerking is de zorg in de breedste zin van het woord voor de kinderen van deze regio te optimaliseren en een doorgaande lijn te waarborgen. Door de samenwerking tussen onderwijs, zorg en kinderopvang te versterken, ontstaan optimale mogelijkheden om te werken aan de integrale ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van vier tot dertien jaar.

De Latasteschool, PSW Junior en Hoera kindercentra zijn de partners die zich samen willen ontwikkelen tot een Integraal Kindcentrum. In een Integraal Kindcentrum staat vooral de doorgaande ontwikkeling van het kind centraal. Er wordt gewerkt vanuit één pedagogische benadering, zodat het voor kinderen duidelijk is wat er van ze verwacht wordt. Gezamenlijk creëren de partners een omgeving en een opvoedingsklimaat waarin het individuele kind zich geborgen voelt, zich positief kan ontwikkelen, ontspannen, onderzoeken en ontmoeten.

1.2 Algemene doelstelling

BSO Lataste biedt buitenschoolse opvang aan kinderen in de leeftijd van 4-13 jaar met ontwikkelings- en/of gedragsproblemen. Er is bij deze BSO ruimte voor extra begeleiding en er wordt intensief samengewerkt met alle betrokken zorgpartners rondom het kind. Ieder kind, ongeacht nationaliteit, geloofsovertuiging, cultuur of achtergrond, van werkende en/of studerende ouders, is welkom bij onze BSO.

1.3 Visie

We kijken positief naar kinderen: ieder kind heeft recht op kwalitatief het beste onderwijs, opvang en ondersteuningsmogelijkheden die er zijn. Ieder kind is uniek en wordt als individu benaderd. Kinderen maken samen met elkaar de groep. In de diversiteit van de kinderen zien we een uitdaging. We laten ieder kind in zijn waarde en respecteren het individu. Kinderen nemen actief en zelfstandig voor zover hun ontwikkeling dat toelaat, deel aan de activiteiten gedurende de dag. Wij respecteren dit initiatief. Het is belangrijk dat kinderen eigen invloed ervaren en wij respecteren dit initiatief. Wij luisteren naar de kinderen en sluiten aan bij de dingen die kinderen kunnen. Vanuit deze visie stimuleren wij de kinderen

in hun algehele ontwikkeling. Tijdens de activiteiten kunnen kinderen voor elkaar iets betekenen.

In de BSO is aandacht voor bewustwording van sociaal gedrag ten opzichte van elkaar en de begeleiding. Pedagogisch medewerkers nemen kinderen serieus en gaan gesprekjes met ze aan. Ook krijgen kinderen verantwoordelijkheden om hun autonomie en zelfvertrouwen te stimuleren. In de begeleiding en benadering van de kinderen wordt er ten alle tijden rekening gehouden met de sociale emotionele ontwikkeling en de bijkomende problematieken zoals autisme, ADHD en hechtingsstoornissen.

1.4 Pedagogisch klimaat

Het activiteitenaanbod en de rijke speel- en leeromgeving sluiten aan bij de behoeften van het kind. Het diverse en rijke aanbod is veilig, uitdagend en prikkelend. We spelen in op de ontwikkeling van kinderen en staan open voor de kinderen. We gaan uit van wat een kind nodig heeft: elk kind is uniek en wordt ook zodanig benaderd.

Het kind kan zich optimaal ontwikkelen als de omgeving en begeleidingsstijl aangepast worden aan de specifieke ondersteuningsbehoefte van het kind. Sleutelwoorden zijn sensitieve responsiviteit, overzicht, rust, duidelijkheid en een aangepast tempo. We zien dat kinderen hierdoor ontspannen en positieve ervaringen op kunnen doen. Vanuit vertrouwen kunnen kinderen zelf nieuwe stappen zetten in hun ontwikkeling.

Goed ingerichte ruimtes dragen daarnaast ook bij aan een prettig en positief pedagogisch klimaat. Een ruimte moet veel mogelijkheden en keuzes bieden om te spelen, te onderzoeken en te experimenteren. Onze materialen worden geselecteerd om verschillende uitdagingen te bieden, en kinderen op verschillende manieren te prikkelen om iets nieuws te proberen.

Binnen de Latasteschool wordt er gewerkt volgens de benadering Schoolwide Positive Behaviour Support (PBS). Deze benadering is gericht op het creëren van een veilig sociaal en voorspelbaar klimaat voor alle kinderen. Een veilig klimaat dat positieve effecten heeft op de ontwikkeling en het welbevinden van kinderen.

Het is een integrale aanpak door alle medewerkers, die samenwerken aan het gewenste/positieve gedrag. De basiswaarden veiligheid, respect en verantwoordelijkheid staan centraal, hieraan worden vervolgens gedragsverwachtingen (regels) opgehangen. Deze gedragsverwachtingen worden aangeleerd door samen met de kinderen het juiste gedrag te oefenen. Daarnaast worden verwachtingen met betrekking tot gedrag uitgesproken, het gewenste gedrag aangeleerd en wordt er beloond. Dit allen komt de ontwikkeling ten goede. De verdere uitwerking van PBS is te vinden in het handboek PBS.

1.5 Groepsindeling

We bieden opvang voor kinderen in de basisschoolleeftijd 4-13 jaar. In totaal zijn er 20 kindplaatsen bij BSO Lataste. Gezien de extra zorg- en begeleidingsbehoefte van de kinderen hebben we buiten de wettelijke beroepskracht-kindratio (BKR) van 1 op 10 ervoor gekozen om een extra medewerker in te zetten voor de begeleiding van de BSO kinderen. Deze medewerker is in dienst van PSW Junior en is samen met een medewerker van Hoera Kindercentra verantwoordelijk voor een veilig en vertrouwd pedagogisch klimaat. Op deze wijze is er volop ruimte om te differentiëren in kleinere groepjes en kan er een passend programma worden aangeboden voor alle kinderen.

Basisgroep	Groep	Maximale groepsgrootte	Aantal medewerkers
Basisgroep 1:	Groepen 1-8	Max. 10 kinderen	1 Max. 10 kinderen per pedagogisch medewerker volgens wet Kinderopvang; aanvullend wordt er bij

			BSO Lataste gewerkt met een extra pedagogisch medewerker vanuit PSW.
Basisgroep 2: Momenteel niet in gebruik	Groepen 1-8	Max. 10 kinderen	1 Max. 10 kinderen per pedagogisch medewerker volgens wet Kinderopvang; aanvullend wordt er gewerkt met een extra pedagogisch medewerker vanuit PSW.

De kinderen kunnen bij activiteiten de basisgroepen verlaten; dan wordt de maximale omvang van de basisgroep tijdelijk losgelaten. Wel blijft het aantal kinderen per medewerkster van kracht, toegepast op het totaal aantal aanwezige kinderen. Ook kunnen basisgroepen worden samengevoegd. Dit gebeurt wanneer de basisgroepen nog niet compleet zijn; tijdens het ophaalmoment van school en wanneer de geplande activiteiten geëindigd zijn.

1.5.1. Openingstijden BSO

De BSO is geopend na schooltijd. De reguliere tijden staan in het schema hieronder. Verlengde opvang tot 18.30 uur is ook mogelijk.

Dag	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag
Tijd	14.45-18.00	14.45-18.00	12.30-18.00	14.45-18.00	12.30-18.00

1.5.2. Inzet van afwijkingsregeling

Binnen BSO Lataste kan er, overeenkomstig met de wet kinderopvang, op enige momenten afgeweken worden van de beroepskracht-kindratio (BKR). Gezien het activiteiten aanbod en de bezetting van de BSO hebben we ervoor gekozen om de afwijkingsregeling tijdens schoolweken op maandag-, dinsdag- en donderdagmiddag in te zetten van 17.30-18.00 uur. Deze momenten zullen altijd kritisch bekeken worden (o.a. afhankelijk van breng- en haaltijden en groepssamenstelling) en zo nodig worden bijgesteld. De clustermanager is eindverantwoordelijk m.b.t. deze afwijkingsregeling.

De kinderen kunnen bij activiteiten de basisgroepen verlaten; dan wordt de maximale omvang van de basisgroep tijdelijk losgelaten. Wel blijft het aantal kinderen per medewerker van kracht, toegepast op het totaal aantal aanwezige kinderen. Ook kunnen basisgroepen worden samengevoegd. Dit gebeurt wanneer de basisgroepen nog niet compleet zijn; tijdens het ophaalmoment van school en wanneer de geplande activiteiten geëindigd zijn. De aanwezige pedagogisch medewerkers houden zich bezig met taken die direct met de kinderen te maken hebben.

1.6 Dagritme naschoolse opvang (NSO)

Na school komen de kinderen van groep 3 t/m 8 zelf naar de BSO-ruimte. De kinderen van groep 1 en 2 worden door een pedagogisch medewerker in de klas opgehaald. De leerkrachten hebben in de klas een overzichtslijst van welke kinderen er naar de BSO gaan.

Tijdens het fruitmoment direct na schooltijd zitten de kinderen samen met een pedagogisch medewerker aan de tafel. Ze kunnen op dit rustige moment even bijkomen van de schooldag en hun verhalen vertellen aan elkaar en aan de pedagogisch werker.

Na het fruitmoment zorgen we voor veel beweging. We vinden het belangrijk dat kinderen de mogelijkheid krijgen om "lekker af te schakelen"; we spelen daarom dagelijks buiten. Daarnaast letten we op voldoende en verantwoord eten en drinken, genoeg rustmomenten en afwisseling in ons programma-aanbod.

We bieden bij de BSO Lataste gezonde tussendoortjes aan. De kinderen krijgen na schooltijd de keuze uit yoghurt, peperkoek, fruit en/of groente (zoals komkommer en snoeptomaat).

De nadruk ligt op gezelligheid en ontspanning; een sfeer waar iedereen zich op zijn gemak voelt. In deze veilige en ontspannen omgeving wordt er niet alleen voor gezorgd dat het gezellig is, maar ook dat het kind zich verder kan ontwikkelen. De invulling van de opvang kan verschillen per kind en per dag. Regelmatig worden er groepsactiviteiten georganiseerd. Het aanbod van activiteiten is heel divers.

Er worden kook-, techniek-, sport- en creatieve activiteiten aangeboden. Kinderen nemen zelf het initiatief om mee te doen aan een gezamenlijke activiteit en/of worden uitgenodigd door de pedagogisch medewerker. De pedagogisch medewerker zal de kinderen wel uitdagen, stimuleren en ondersteunen met op het kind afgestemde hulpmiddelen. Kinderen kunnen er ook voor kiezen om een activiteit voor zich zelf te doen, bijvoorbeeld een spelletje doen of een boek lezen.

Als er meerdere medewerkers aan het werk zijn, dan verspreiden ze zich over de aangeboden activiteiten, rekening houdend met de beroepskracht-kindratio (BKR).

1.6.1 Ruimtes

Er is een grote binnenruimte beschikbaar voor de BSO met veel lichtinval. De ruimte is in een huislijke sfeer ingericht. In deze ruimte kunnen kinderen allerlei kleine activiteiten ondernemen, denk aan bouwen in de bouwhoek, een spelletje spelen, knutselen, lezen, enz. Tevens biedt de ruimte gelegenheid om sport- spelactiviteiten te doen.

De kinderen van de BSO maken daarnaast gebruik van het schoolplein en het speelleerbos. De buitenruimte biedt de mogelijkheid tot individueel spel, maar ook tot samenspel, denk aan balspelen, rollenspelen, kringspelletjes, enz. Er zijn diverse speeltoestellen aanwezig op het terrein, onder andere een klimrek, klimwand en schommels. Daarnaast is er de mogelijkheid om gebruik te maken van "het speelleerbos". Dit speelleerbos nodigt de kinderen uit om te ontdekken in een natuurlijke omgeving.

De medewerkers stimuleren kinderen tot samenspel en gaan samen met de kinderen op zoek naar uitdagingen in het buitenspel. Er worden samen buitenspelletjes gespeeld en er wordt onderzoek gedaan in de natuur.

Eigen initiatieven van kinderen worden hierin gestimuleerd en er is ruimte voor eigen inbreng en fantasie.

Kinderen gaan elke dag minimaal een kwartier buiten spelen om een frisse neus te halen.

1.6.2 Doorgaande lijn

De doelen, individuele begeleidingsbehoefte en afspraken van een kind zijn vastgelegd in het ontwikkelingsperspectief plan. De medewerkers van de BSO hebben inzage in dit plan en werken conform dit plan. Daar waar nodig stemmen ze met onderwijs aanvullingen af omtrent de begeleiding en benadering van het kind.

Aan het einde van de schooldag vindt er een mondelinge overdracht plaats over het verloop van de dag op school en eventuele bijzonderheden omtrent het gedrag van het kind.

Daar waar nodig vindt er tevens een schriftelijke overdracht plaats.

Binnen de Latasteschool wordt er gewerkt met een multidisciplinair overleg en een commissie van begeleiding. Waar nodig sluit een medewerker van de BSO op casusniveau aan bij dit overleg om de juiste afstemming te vinden met elkaar. Hiervoor wordt altijd toestemming gevraagd aan ouder(s)/verzorger(s).

1.6.3 Ouders

Ouders zijn voor ons partners in de opvoeding. Samenwerking met de ouders is gericht op de ontwikkeling van het kind. Gelijkwaardig contact tussen de professional en ouders zorgt ervoor dat het kind het uitgangspunt is. De kinderen die gebruik maken van de BSO krijgen een mentor toegewezen. De mentor bespreekt met de ouders de ontwikkelingen en het welbevinden van het kind.

1.7 Mentor BSO

Omdat er binnen BSO Lataste met meerdere partners wordt samengewerkt, wordt het mentorschap iets anders ingevuld dan bij de reguliere kinderopvang. Wanneer ouders gebruik willen maken van BSO Lataste, is het noodzakelijk dat het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) toegang verleent tot kinderopvang plus. Er zal een intakegesprek plaatsvinden tussen ouders, (waar mogelijk het kind) en de medewerker van PSW. In dit intake worden gezamenlijke doelen opgesteld, waaraan binnen een afgesproken periode gewerkt wordt. CJG blijft het ontwikkelproces van het kind monitoren en zal regelmatig evaluatiegesprekken plannen om de voortgang te bespreken. De mentor van PSW is het eerste aanspreekpunt voor ouders en het kind. Zij stemt samen met ouders af welke partners er aanwezig zijn tijdens evaluatiegesprekken. De IB-er van de basisschool kan te allen tijde geraadpleegd worden. Ouders geven hier vooraf toestemming voor middels het toestemmingsformulier.

Conform de wet is er ook een mentor vanuit de kinderopvang aanwezig. Deze mentor van Hoera volgt de ontwikkeling van het kind en het welbevinden middels observaties; gesprekken met het kind en het invullen van het smileyformulier. Deze informatie draagt de mentor van Hoera zorgvuldig over aan de mentor van PSW. De mentor van PSW neemt deze informatie mee naar contactmomenten met ouders en evaluatiegesprekken, en zorgt daarnaast voor een terugkoppeling naar de mentor van Hoera.

1.8 Wenbeleid binnen BSO Hoera

Een kind mag twee weken voorafgaande aan de plaatsing twee keer komen wennen. Het wennen bij instroom van nieuwe kinderen is boventallig op de stamgroep en gedurende maximaal drie uur per wemmoment.

In de wenperiode is het opbouwen van een vertrouwensrelatie tussen de pedagogisch medewerker, de ouder(s)/verzorger(s) en het kind het belangrijkste doel. Kinderen willen zich veilig en geborgen voelen, maar ouders/verzorgers willen ook met vertrouwen hun kind kunnen brengen. Bij de eerste wenaafspraak worden ouder(s) en kind aansluitend aan schooltijd verwacht of wordt dit in overleg met ouders gepland wanneer er geen kinderen bij de BSO zijn. Zo kan het kind en zijn/haar ouders rustig kennis maken met de omgeving, het spelmateriaal, het dagritme en andere vragen die boven komen. Wanneer de eerste wenaafspraak gemaakt is aansluitend aan schooltijd heeft een pedagogisch medewerker de ruimte het kind en de ouders te verwelkomen en uit te leggen hoe de dagelijkse structuur van de BSO er uitziet. De andere kinderen zijn dan binnen en hebben een activiteit.

1.9 Beleid rondom extra dagdelen

1.9.1 Incidenteel afnemen extra dagdeel

Er bestaat de mogelijkheid voor ouders om incidenteel een extra dag(deel) af te nemen, dat buiten de vaste contacturen valt.

Dit is mogelijk wanneer de maximale stamgroepsgrootte evenals het aantal pedagogisch medewerkers gehandhaafd blijft (BKR). Deze incidentele opvangdag vindt in principe binnen de eigen basisgroep plaats.

De mogelijkheid om een extra opvangdag of ruildag buiten de basisgroep af te nemen, indien geen plaats is op de eigen groep, wordt in overleg met de ouders van het betreffende kind besproken en schriftelijk vastgelegd.

1.9.2 Uitbreiding of wijziging van dagdeel

Het uitgangspunt bij uitbreiding of wijziging van een dagdeel is dat het kind in de oorspronkelijke basisgroep geplaatst wordt. Wanneer de groepsgrootte het niet toelaat het kind een extra dag(deel) in deze groep te plaatsen, kan in overleg met ouders besloten worden het kind voor die dag/dat dagdeel tijdelijk in een andere groep te plaatsen. Een kind kan in maximaal één andere groep geplaatst worden.

Zodra plaats is in de oorspronkelijke basisgroep wordt het kind overgeplaatst naar deze groep. In de (nieuwe) plaatsingsovereenkomst wordt vermeld dat het kind voor die dag in een andere groep wordt opgevangen en voor welke periode. De ouders geven schriftelijk toestemming op de plaatsingsovereenkomst.

Wanneer ouders hun kind willen aanmelden voor de BSO of uitbreiding willen, dienen ze zich te wenden tot het CJG. Het CJG verleent toegang tot de specialistische zorg. In dit geval voor PSW. Ouders kunnen maximaal 3x in de week gebruik maken van de BSO. Deze afspraak is overeengekomen met de gemeente Leudal.

1.10 Open deurenbeleid

Alle kinderen zitten in een vaste basisgroep, wanneer ze uit school komen. De kinderen kiezen na het fruit- en drinkmoment wat ze willen gaan doen. Dit kunnen ook activiteiten zijn die georganiseerd worden buiten de groepsruimten, zoals activiteiten buiten of in de sporthal. De medewerkers verspreiden zich over de activiteiten, rekening houdend met de BKR. Het open deurenbeleid draagt positief bij aan de ontwikkeling van kinderen.

1.11 Personele samenstelling en inzet

Bij BSO Lataste zijn vakbekwame en betrokken professionals werkzaam. De beroepskwalificatie betreft minimaal een MBO-opleiding niveau 4 overeenkomstig met de CAO Kinderopvang. De medewerkers zijn allemaal zorggerelateerd geschoold. Zij hebben allemaal kennis en ervaring in het werken met mensen met een verstandelijke en/ of lichamelijke beperking en ze weten om te gaan met bijkomende problemen zoals moeilijkheden in gedrag, angsten en autisme, ADHD en hechtingsstoornis. Ze hebben ervaring in het visualiseren en verduidelijken van programma's en activiteiten, en kunnen deze afstemmen en aanpassen op de individuele behoefte van een kind. Er wordt gewerkt vanuit eigenaarschap waarin positieve beeldvorming, gelijkwaardigheid en respect belangrijk zijn. Permanente educatie en coaching van de professionals dragen bij aan de continue verbetering en borging van de pedagogische kwaliteit. Aansturing van BSO Lataste is in handen van de clustermanager van Hoera kindercentra.

1.11.1 Ondersteuning door niet beroepskrachten

Gezien de behoefte van de doelgroep zijn er binnen deze BSO geen vrijwilligers, stagiaires of andere volwassenen werkzaam die ondersteunen op de groep.

Bij uitstapjes wordt er in het kader van het vierogenprincipe zoveel mogelijk gekozen voor bestemmingen waar ook andere personen aanwezig (kunnen) zijn, zodat er altijd "toezicht" van externen is. Denk aan de dorpswinkel, de speeltuin in de wijk, de markt, de school, de bibliotheek, enz. Op de groepen van BSO Lataste zal altijd minimaal een pedagogisch medewerker aanwezig zijn; aangevuld door een pedagogisch medewerker van PSW Junior. Uitstapjes worden dan ook door de vaste medewerkers begeleid.

1.11.2 Ondersteuning in geval van calamiteiten

Het kan voorkomen dat er volgens de pedagogisch medewerker-kind ratio maar 1 medewerk(st)er in de groep werkzaam is. Medewerkers kunnen in geval van calamiteiten te allen tijde gebruik maken van het protocol "ingrijpende gebeurtenissen". Het hanteren van het protocol is niet afhankelijk van het aantal medewerkers, die werkzaam zijn op een locatie. In geval van calamiteiten hanteren we binnen BSO Lataste de volgende afspraken omtrent beschikbaarheid:

- BSO Lataste is gehuisvest in de Latasteschool, waardoor er vanaf 8.00 tot 17.30 uur altijd meerdere mensen aanwezig zijn.
- Mocht er niemand aanwezig zijn dan wordt er contact opgenomen met een van de collega's die in de nabijheid wonen van de school. Zij kunnen binnen enkele minuten aanwezig zijn.
- Verder fungeert de clustermanager van Hoera Leudal als achterwacht op de dagen dat zij werkzaam is. Zij is voor een medewerker altijd telefonisch bereikbaar en kan in geval van nood snel ter plaatse zijn.
- In geval van calamiteiten wordt de clustermanager altijd op de hoogte gebracht.
- Met de plaatselijke huisarts (praktijk dokter Norg-Schulpe) zijn er afspraken gemaakt over noodsituaties die zich kunnen voordoen. In deze gevallen zal de huisarts direct komen of kunnen wij daar een bezoek brengen (mits de ouders niet te bereiken zijn, anders gaan zij zelf met hun kind).

2. Buitenschoolse opvang BSO Lataste

2.1 Doelstelling

Buitenschoolse opvang BSO Lataste biedt opvang voor kinderen van 4 jaar tot 13 jaar. De kinderen krijgen de mogelijkheid zich optimaal te ontwikkelen en krijgen ruimte voor de ontplooiing van hun eigenheid en hun individualiteit. De pedagogisch medewerkers proberen dit proces bewust en actief te stimuleren.

2.2 Pedagogisch klimaat

Bij BSO Lataste is de sfeer huiselijk. Er wordt aangesloten bij de thuissituatie van een kind. Kinderen denken en helpen mee bij het aankleden van de ruimtes en bij de invulling van hun vrije tijd. Ze leren om verantwoordelijk te zijn. Er worden pedagogische en ontspannende activiteiten aangeboden in een veilige, aangepaste omgeving, die aansluiten bij de interesse en mogelijkheden van de kinderen. De pedagogisch medewerkers staan tussen de kinderen, indien nodig geven zij leiding. De pedagogisch medewerkers staan open voor de wensen en behoeften van elk kind. Ze nemen het kind serieus. Elk kind is uniek en wordt geaccepteerd zoals het is. Het programma is gericht op ontspanning. Elk kind mag zelf kiezen of hij/zij wil meedoen.

A. Een gevoel van emotionele veiligheid

Om aan dit doel te kunnen werken moet een pedagogisch medewerk(st)er beschikken over de volgende vaardigheden:

- Individuele aandacht geven;
- Structuur bieden;
- Warmte en genegenheid;
- Voorspelbaar zijn voor kinderen;
- Signalen herkennen.

A1. In de medewerk(st)er-kind interactie werken wij aan de emotionele veiligheid van een kind.

Kinderen ontlenen een gevoel van veiligheid in de eerste plaats aan de persoonlijke relatie met een medewerk(st)er. Het is belangrijk dat er vaste leiding aanwezig is. De beroeps-kind ratio verschilt per groep.

Een medewerk(st)er moet sensitief zijn, dit wil zeggen dat ze zich kan verplaatsen in het kind en gevoelig is voor wat er in het kind omgaat. In het handelen van de medewerk(st)er komt dit tot uiting door:

- Je loopt naar een kind toe, als je contact maakt, je gaat door de knieën en maakt oogcontact met het kind.
- Je maakt samen plezier en grapjes.
- Je bevestigt het kind positief in zijn/haar gedrag en moedigt het kind aan, bijvoorbeeld "dat kun je goed".
- Je gebruikt het verzorgingsmoment als contactmoment, je legt uit wat je gaat doen voor je handelt, bijvoorbeeld "ik ga nu je snoet poetsen" of "we gaan plassen".
- Je let op het non-verbale gedrag van een kind en sluit daarop aan.
- Je schat in wanneer het kind behoefte heeft aan aandacht.

Een medewerk(st)er moet daar vervolgens responsief op reageren, dit wil zeggen dat hij/zij handelt naar zijn/haar sensitiviteit, waardoor het kind zich begrepen voelt. In het handelen van de medewerk(st)er komt dit tot uiting door:

- Je vertaalt/verwoordt gedrag van het kind, bijvoorbeeld "jij bent lief voor dat kindje" of "dat heb je goed gedaan".
- Je reageert op verbale/non verbale signalen, bijvoorbeeld "zou jij graag dat autootje willen hebben"?

- Je geeft het kind tijd en ruimte voor initiatief, bijvoorbeeld "doe maar, ga maar vast, dat kan jij wel".
- Je sluit aan op het gedrag, bijvoorbeeld "wat kun jij leuke grapjes maken".
- Je reageert met respect en aandacht, bijvoorbeeld "ik weet dat het maar.....". Elk kind is uniek en verdient dezelfde mate van aandacht.

Je benadert elk kind als een individu. Elk kind is uniek. Je houdt rekening met karaktereigenschappen van het kind en geeft het kind de ruimte om zich te ontwikkelen. Je hebt zicht op de ontwikkelingsfase van het kind. Je gaat ervan uit wat het kind al zelf kan en stimuleert en ondersteunt hem hierbij. Je leert het kind dat die in een kindercentrum samen met anderen kinderen speelt en dat een kind rekening moet houden met de andere kinderen.

In de communicatie met een kind:

- Luister je actief, dit wil zeggen dat je oogcontact maakt, voor een kind gaat zitten, herhaalt en bevestigt.
- Geef je kinderen een beurt, nodigt ze of daagt ze uit om iets te zeggen, maar respecteert ze ook "stille" kinderen.
- Wijs je kinderen erop om naar elkaar te luisteren, bijvoorbeeld "luister eens naar Pietje, die heeft iets leuks te vertellen".
- Voer je met kinderen één op één gesprekjes.
- Praat je niet alleen maar op ge- of verbiedende toon met een kind, bijvoorbeeld "dat mag niet" of "kom hier".
- Ben je bewust dat de voertaal Nederlands is, dialectgebruik kan in alle gevallen dat het logisch is, bijvoorbeeld het kind spreekt dialect.

Een medewerk(st)er geeft de structuur van de dag aan, hij/zij bepaalt uiteindelijk wat er gebeurt. Een kind mag zich afzonderen, het hoeft niet altijd aan alles deel te nemen. Een medewerk(st)er bepaalt de groepsregels en handelt daar ook naar. Een medewerk(st)er kan het humeur van een kind inschatten en gaat daar in mee tot de groeps sfeer of zijn/haar eigen grenzen bereikt zijn. Dan neemt een medewerk(st)er maatregelen, zoals negeren, ombuigen/afleiden of straffen.

A2. Door de wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten creëren wij emotionele veiligheid voor een kind.

Aan de ruimte worden de volgende eisen gesteld:

- De ruimte is een vaste, bekende plek voor het kind (de stamgroep), waar het het grootste gedeelte van de dag verblijft. Dit geldt ook voor de ruimte waar de kinderen de gelegenheid hebben zich terug te trekken en te rusten.
- Als de accommodatie het toelaat zijn er vaste ruimten voor vaste activiteiten, bijvoorbeeld: speelhal en keuken.
- De grootte is gebaseerd op de normen die staan in de wet kinderopvang.
- De kleur is gebaseerd op rust.
- Materiaalkeuze: daagt het kind uit om te spelen.
- Kindgericht: het kind krijgt voldoende uitdaging en wordt niet teveel geprikkeld; het kind mag zelf keuzes maken. Waar het kind niet aan mag komen staat niet binnen handbereik.
- Warm en eigen: gelegenheid om te snoezelen met het kind. Sfeer maken en gezelligheid creëren.

In de ruimte wordt er aan een balans gewerkt door de ruimte in hoeken in te delen van rust en actie. De groepsruimten moeten veilig zijn en daarbuiten mogen spannende, uitdagende dingen zijn waar kinderen mee leren in aanraking te komen.

In de verticale of horizontale groepsruimten moeten geluid en rust elkaar afwisselen, bijvoorbeeld geen radio aan onder het eten.

De inrichting sluit aan bij de veiligheid van kinderen door middel van:

Huisjes en hoeken, binnen en buiten, kan een kind opgaan in zijn spel.

Kinderen kunnen in een ruimte veilig en ongestoord spelen. Ze kunnen daar pret maken en ondeugende dingen uithalen.

Kenmerken die specifiek gelden voor de binnen- en voor de buitenruimten afzonderlijk zijn:

- Er dient voldoende daglicht naar binnen te vallen en er wordt naar gestreefd dat kinderen naar buiten kunnen kijken. Regelmatig moet er gelucht worden, als kinderen gerust hebben, het raam openzetten van de ruimte.
- Elke dag gaan we naar buiten.
- Binnen is er geborgenheid en buiten moet/mag er gerend en gefietst kunnen worden.
- Zowel binnen als buiten moeten kinderen van verschillende groepen met elkaar samen kunnen spelen.

A3. In en met de groep dragen wij zorg voor de emotionele veiligheid van een kind.

Voor een kind maak je een groep tot een vertrouwde omgeving door:

- Structuur aan te bieden van dagelijkse groepsactiviteiten, bijvoorbeeld om 9.30 uur fruit eten, om 11.30 uur boterhammen eten, enz.
- Vriendschappen te stimuleren, bijvoorbeeld kinderen samen te laten spelen, samen activiteiten te laten doen, enz.

We gaan ervan uit dat ieder kind uniek is. Eigenaardigheden van een kind worden gerespecteerd. We houden van de diversiteit van kinderen. Als het gedrag van een kind de groep verstoort, buigen we dit gedrag om of we wijzen het kind op de consequenties van zijn/haar gedrag. Als een kind bijvoorbeeld gooit met auto's, dan proberen we het kind af te leiden, door bijvoorbeeld een activiteit aan te bieden "ga je mee een puzzel maken". We stimuleren dat kinderen hun rol in de groep mogen spelen, bijvoorbeeld een ander kind troosten, leider, verhaalkind, enz.

Je bevordert communicatie tussen kinderen door:

- Kringgesprekken te voeren;
- (Zang)spelletjes te doen;
- Onderling in kleine groepjes gesprekjes met kinderen te voeren en kinderen daarbij veel aan het woord laten.
- Zelf uitleggen wat hij/zij doet, het voorbeeld te geven.

Om de emotionele respons tussen kinderen te bevorderen doe je:

- Zelf de dingen voor, bijvoorbeeld op een kind afstappen dat moeite heeft met wennen en afscheid nemen.
- Vertalen dat bepaald gedrag een gevoel bij een ander kind teweeg brengt, bijvoorbeeld "als jij Pietje slaat, dan doet dat pijn en dat is niet leuk".
- Kinderen aan elkaar te laten uitleggen wat ze bedoelen of willen met elkaar.

A4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de emotionele veiligheid van een kind waarborgt.

Een kind hoeft niet altijd aan alle creatieve activiteiten mee te doen. Bij kringspelletjes worden kinderen wel gestimuleerd om mee te doen, het kind wordt uitgedaagd en geprikkeld. Elk kind doet wel mee aan de eet- en verzorgmomenten.

Je kunt steun bieden aan een kind tijdens een activiteit door:

- De activiteit aantrekkelijk te maken, zodat het kind wordt uitgedaagd.
- De ontwikkeling van het kind te stimuleren door spel en activiteiten aan te bieden die passen bij de leeftijd van het kind. Het kind voelt zich hierdoor veilig en vertrouwd.
- Te troosten en te helpen.
- Spelmomenten te bevestigen en bewaken (kinderen zelf laten spelen en op afstand toezien).
- Aan te voelen en in te leven in hoe het kind zich voelt en daarop actie te ondernemen.
- Schat in of je ze iets moet uitleggen of dat de kinderen het zelf kunnen.
- Een element in te brengen waardoor het spel uitdagend en vernieuwend blijft.

Om kinderen optimaal te betrekken tijdens activiteiten kun je:

- Activiteiten aanbieden die aansluiten op ontwikkeling en behoefte van het kind.
- Activiteiten aanbieden die herhaling combineren met uitdaging.
- Activiteiten op het juiste moment en op de juiste plaats aanbieden.
- Kinderen van elkaar laten leren en elkaar laten helpen.

Herkenningspunten voor een kind in de structuur van een dag, een maand en een jaar zijn:

- Vaste activiteiten op vaste momenten, bijvoorbeeld om 11.30 uur boterhammen eten.
- Seizoensgebonden activiteiten, bijvoorbeeld een lampion knutselen met Sint Maarten.
- Rituelen vernieuwen en veel aandacht blijven geven. Zoals verjaardagen of feesten vieren, een nieuw kind begroeten of afscheid nemen.

A5. Wij gaan met het spelmateriaal om op een wijze die bijdraagt aan de emotionele veiligheid voor een kind.

Kinderen kunnen en mogen zelf kiezen waar ze mee willen spelen. Je kunt wel een richting geven in de keuze, bijvoorbeeld "wil je met de kraaltjes spelen".

De medewerk(st)er biedt speelgoed aan wat past bij de ontwikkelingsfase van een kind. Kinderen ruimen zelf mee op, krijgen daarvoor instructie.

Je geeft steun en begeleiding bij het omgaan met het spelmateriaal door:

- Het kind te stimuleren om met afwisselend speelgoed te spelen.
- Inzicht te hebben in waar het kind goed in is en vaak mee speelt. Je biedt dit aan, maar brengt ook andere elementen in het spel.
- Het kind te leren waar het materiaal gebruikt kan worden, leert het kind zelfvertrouwen.

B. Gelegenheid tot ontwikkelen van persoonlijke competentie

Om aan dit doel te kunnen werken moet een medewerk(st)er beschikken over de volgende vaardigheden:

- Observeren;
- Kinderen ruimte geven;
- Kinderen stimuleren;
- Uitdaging bieden;
- Geduld.

B1. In de medewerk(st)er-kind interactie bieden wij gelegenheid voor het ontwikkelen van persoonlijke competenties van een kind.

Je stimuleert het kind door:

- Een omgeving te creëren waarin het kind zich veilig en op zijn gemak voelt.
- Het kind uit te dagen om grenzen te ontdekken en te verleggen.

- Positief gedrag te benoemen en compliment geven hierop. Het kind zelfvertrouwen geven, dat het ook fouten mag maken. Het kind op het verkeerde gedrag aanspreken, bijvoorbeeld niet jij bent stout, maar wat jij doet vind ik niet fijn.
- Adequate, functionele instructie te geven en niet van bovenaf, zoals "kijk uit, blijf af, enz.
- Een extra element in een bekende spelsituatie in te brengen om zo meer uitdaging in het spel te brengen.
- In te spelen op grapjes, humor, 'gek-doen' of 'ondeugend-zijn' van een kind.
- In te gaan op initiatieven van een kind.
- Gevarieerde activiteiten aan te bieden. Je laat het kind zelf initiatief nemen.

Je kunt steun en hulp bieden aan een kind door:

- Oefenen, bevestigen, steunen, troosten, helpen, begeleiden, inleven, stimuleren, enz.
- Alert te zijn dat er op een positieve manier en toon iets tegen een kind wordt gezegd.
- Helpen bij het ontdekken van eigen vaardigheden.
- Duidelijkheid geven door middel van grenzen stellen.

B2. Door de wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten dragen wij bij aan het ontwikkelen van de persoonlijke competenties van een kind

Een medewerk(st)er stimuleert een kind om gebruik te maken van een ruimte door:

- Het kind de gelegenheid te bieden voor eigen initiatief: het kind mag zelf bepalen waar het mee speelt. Je respecteert de keuze van het kind.
- Evenwicht te bieden tussen veiligheid en uitdaging.
- Een vertrouwde en bekende sfeer aan te bieden, herkenbare indeling van de ruimte met verschillen tussen rust en actie.
- Mogelijkheden aan te bieden die aansluiten bij leeftijd, ontwikkelingsstadium van een kind, bijvoorbeeld een bouwhoek.
- Duidelijke afspraken te maken over omgangsvormen en gedragsregels in de diverse ruimten.

Afspraken en instructies worden in een begrijpelijke taal gegeven, korte duidelijke zinnen. Er worden mogelijke risico's verwoord van onveilige (spel) situaties. Ongelukjes en 'bijna-ongelukjes' worden nabesproken.

Mogelijkheden om uitdaging en stimulans in de sfeer van een ruimte te creëren zijn:

- Plaatsjes/hoekjes om even alleen met jezelf te zijn.
- Gebruik van lichte, rustgevendende kleur, gebruik van materiaal om aan te sluiten bij de belevingswereld van een kind.
- Gebruik van verlichting en gepaste muziek op het juiste moment.

B3. In en met de groep dragen wij zorg voor het ontwikkelen van de persoonlijke competenties van een kind.

Je draagt zorg voor een individueel kind in groepsverband door:

- Persoonlijke aandacht te geven aan een kind. Je noemt bijvoorbeeld de naam op in het kringetje of persoonlijk begroeten bij binnenkomst.
- Activiteiten aan te bieden waarmee een kind zichzelf op onderscheidende wijze kan laten zien.
- Mate en soort aandacht geven die past bij zijn/haar behoefte gezien leeftijd, ontwikkelingsfase en karakter.
- Het werken in kleine groepjes.

De groep kan een medewerk(st)er gebruiken/benutten als 'sociale leeromgeving'. Dit kan een medewerk(st)er doen door:

- Het oefenen van persoonlijke mogelijkheden, aardigheden en onaardigheden en grenzen in relatie tot een ander: democratisch opvoeden.
- Ervaringen te leren delen met anderen: elkaar troosten, plezier maken, verdriet hebben, enz. Kinderen leren van elkaars gedrag.
- Omgaan met- en ervaren van gewenst en ongewenst sociaal gedrag in relatie tot anderen.
- Kinderen het gevoel geven, dat ze zich mogen uiten wat betreft hun gevoelens; verdrietig zijn mag, boos zijn mag, vrolijk zijn mag.
- Kinderen te leren om deel van een groep te zijn: delen, wachten, aanpassen, accepteren, respecteren, incasseren, leiderschap, kleinste of grootste, jongste of oudste zijn.

B4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de persoonlijke competenties van een kind stimuleert.

Het activiteitenaanbod kan aansluiten op persoonlijke competenties van een kind door:

- Een gevarieerd aanbod van activiteiten met een evenwicht in gestructureerde activiteiten en vrij spel.
- Kansen bieden voor individuele leermomenten: een kind nieuwe materialen aanbieden, en kans geven tot persoonlijke ontwikkeling.
- Kansen voor zelfoverwinning, voor zelfstandigheid en zelfredzaamheid: kind overwint de angst voor een glijbaan, zelf de jas ophangen, enz.
- Het werken in kleine groepjes waardoor je meer individuele aandacht kunt geven gericht op persoonlijke ontwikkeling.
- Uit te dagen, activiteiten aanbieden waardoor het kind het gevoel krijgt, ik ben hier goed in.
- Activiteiten aan te bieden die bij ontwikkeling van het kind passen.

Activiteiten die kans bieden voor het ontwikkelen van persoonlijke kwaliteiten zijn:

- Activiteiten die tegemoet komen aan de individuele behoeften binnen de mogelijkheden van de groep. Een kind mag toeschouwer zijn maar ook actief deelnemen.
- Aanbieden van structuur van een dagdeel geeft veiligheid aan een kind. Veiligheid maakt de stap nemen naar zelfontwikkeling makkelijker.
- Aanbieden van specifieke activiteiten die vaardigheden op specifieke gebieden versterken, bijvoorbeeld plakken.
- Aanbieden van seizoens- of themagerichte activiteiten, bijvoorbeeld themamaand herfst.
- Het aanbieden van activiteiten variëren en afstemmen op de ontwikkelingskansen van een kind.
- Activiteiten die een kind kennis laat maken met de dagelijkse dingen, bijvoorbeeld boodschappen doen.

B5. Wij gaan met het spelmateriaal om op een wijze die de ontwikkeling van de persoonlijke competenties van een kind stimuleert.

Spelmateriaal sluit aan bij het individuele kind doordat:

- Het de ontdekking van eigen persoonlijkheidskenmerken stimuleert zoals zelfvertrouwen, interesse, initiatief.
- Het emoties los maakt van plezier, verrassing, verwondering, on-/geduld, teleurstelling, verdriet, enz.
- Past bij de leeftijd, ontwikkelingsfase, mogelijkheden van een kind.
- Het kansen biedt voor individuele leermomenten.
- Het ontwikkelingsgebieden van zelfstandigheid en zelfredzaamheid bevordert.
- Het veilig is en voldoet aan de wettelijke veiligheidseisen.

Spelmateriaal kan aanzetten tot spel en exploratie doordat:

- Het spannend, uitdagend en interessant is, maar ook vertrouwd en herhaling biedt.
- Het moet prikkelen, bijvoorbeeld kleur en geluid.
- Het momenten van overleg en communicatie stimuleert, bijvoorbeeld samen een spelletje doen.
- Het eigenschappen heeft die leiden tot individueel spel als samenspel.
- Het aanzet tot ontdekken, tot grenzen verkennen en overwinnen, exploratie.

Er zijn afspraken over het kiezen van spelmateriaal, het gebruik ervan en het opruimen. Daarnaast zijn er gedragsregels over individueel of gezamenlijk spel.

C. Gelegenheid tot ontwikkelen van sociale competentie

Om aan dit doel te kunnen werken moet een medewerk(st)er beschikken over de volgende vaardigheden:

- Actieve houding met kinderen;
- Interactie stimuleren;
- Samen plezier hebben;
- Bewust maken van de wereld.

C1. In de medewerk(st)er-kind interactie bieden wij de gelegenheid voor de sociale competenties van een kind.

De rol/positie van de medewerk(st)er tijdens de interactie tussen kinderen onderling is:

- Situatie-afhankelijk: sturend, ondersteunend, stimulerend, motiverend, corrigerend, dit geldt ook bij conflictsituaties.
- Je stimuleert het kind om in overleg te treden met zijn groepsgenootjes in concrete situaties of tijdens spelmomenten. Dit bevordert ook de weerbaarheid van een kind.
- Je stimuleert kinderen om samen te werken, samen dingen te delen en samen te ervaren, bijvoorbeeld een medewerk(st)er zegt tegen een kind: "ga maar samen met de andere kinderen een hele hoge toren bouwen". Je leert kinderen om te gaan met vriendschap, kameraadschap en 'vijandigheid' tussen kinderen.
- Je beschikt over het vermogen om je in te leven in het kind.

C2. Door de wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten dragen wij bij aan het ontwikkelen van de sociale competenties van een kind.

De ruimte biedt kansen voor gezamenlijke en gevarieerde beleving door:

- Afwisseling tussen rustige plekken en actieplekken, bijvoorbeeld knuffelhoek en speelhal.
- Hoeken, plekken waar kinderen alleen of met meerdere kinderen kunnen spelen.
- Een ruimte of een plek die uitdaagt tot rennen, klimmen, verkleden, enz.
- Er zijn materialen aanwezig waar kinderen kennis kunnen maken met elementen als nat-droog, zacht-hard, hoog-laag, enz.

C3. In en met de groep dragen wij zorg voor het ontwikkelen van de sociale competenties van een kind.

De groep kun je als betekenisvolle leeromgeving benutten door:

- Een goede balans te zoeken tussen bekende/ vertrouwde en nieuwe groepsgenoten, bijvoorbeeld de 'bekende kinderen' helpen de 'nieuwe kinderen' om dingen te vinden.
- Kinderen leren om te gaan met elkaar en elkaars hoedanigheid, bijvoorbeeld de oudste, de kleinste, de rustige, enz.
- Kinderen te leren om samen te spelen en samen te delen.
- Activiteiten te organiseren die recht doen aan specifieke (persoon) of gezamenlijke (leeftijd, cultuur) kwaliteiten en ervaringen, bijvoorbeeld koekjes bakken.
- Het kind te stimuleren om in overleg te treden met zijn groepsgenootjes, bijvoorbeeld "vraag maar aan Pietje, waar je dat speelgoed moet opruimen".
- Ruimte te bieden voor initiatieven van kinderen.

- Het verwoorden van betekenisvolle, emotionele gebeurtenissen in de groep of het gezin, bijvoorbeeld de geboorte van een broertje of zusje in een gezin.
- Kinderen leren om te gaan met conflictsituaties, bijvoorbeeld leren om sorry te zeggen, als ze een ander kind pijn doen.

C4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.

In de groep worden allerlei activiteiten georganiseerd. Er is een duidelijke en vaste verdeling tussen groepsmomenten en momenten die kinderen individueel invullen, rekening houdend met de nodige variatie en flexibiliteit. De activiteiten zetten aan tot wisselende groepssamenstellingen, zo leren kinderen om te gaan met verschillende kinderen. Als je bijvoorbeeld gaat knutselen zet je een jonger kind naast een ouder kind, zodat het oudere kind het jongere kind kan helpen. Er is variatie in het aanbod van activiteiten bestemd voor grotere of kleinere groepjes.

Het activiteitenaanbod heeft een sociale inhoud, deze bestaat uit:

- Het stimuleren tot samen spelen, praten, luisteren, helpen, werken, enz.
- Het stimuleren om te delen met, wachten op, rekening te houden met anderen.
- Het ontwikkelen van een empathisch vermogen.
- Gelegenheid om kwaliteiten te tonen en te ervaren, bijvoorbeeld: het eerste, snelste, laatste, beste, vooraan, achteraan, enz.
- Momenten en plaatsen om ervaringen op te doen met een actuele gebeurtenis o.a. Sinterklaas of Sint Maarten.
- Aansluiten op de diversiteit van sociale, culturele, leeftijd- en sekse-gebonden aspecten in de groep, bijvoorbeeld dansen of een toren bouwen.
- Het omgaan met emoties in situaties van plezier, grapjes, frustratie, conflict, boosheid, verdriet, teleurstelling, enz.
- Het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid/ normen en waarden, dit is vooral van toepassing bij de oudere kinderen.

C5. Wij gaan met spelmateriaal om op een wijze die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.

Spelmateriaal levert een bijdrage aan het sociaal ervaren en leren, doordat:

- Spelmateriaal geschikt is voor individueel en samenspel.
- Spelmateriaal uitnodigt tot rollenspel, bijvoorbeeld verkleedkleden.
- Er uitdagend, grensverleggend en ontwikkelingsgericht materiaal wordt aangeboden.
- Het materiaal dat wordt aangeboden moet leiden tot het gezamenlijk ervaren van plezier, succes, teleurstelling, verliezen, winnen; bijvoorbeeld een lotto spelletje.

D. Eigen maken van normen, waarden en 'cultuur'

Om aan dit doel te kunnen werken moet een medewerk(st)er beschikken over de volgende vaardigheden:

- Benoemen en waarderen van verschillen;
- Vragen altijd beantwoorden;
- Omgangsvormen leren;
- Uitleg geven over de wereld die kinderen ontdekken;
- Respect en waardering tonen.

D1. In de medewerk(st)er-kind interactie bieden wij gelegenheid voor het socialisatieproces van een kind.

Algemene omgangsvormen die er in de groep gelden zijn:

- Elkaar met de naam aanspreken; op je beurt wachten; niet door elkaar heen praten; elkaar aankijken en elkaar uit laten praten.

Beschrijving van omgangsvormen in specifieke situaties zoals:

- Wat mag en moet tijdens maaltijden: op elkaar wachten; niet spelen met eten; korstjes opeten; bord leeg eten; eerst boterham met vlees of kaas en daarna met zoet.
- Spelmoment: regels en afspraken tijdens het spelen; samen opruimen.
- Kind leren omgaan met hygiëne: handjes wassen als je naar het toilet bent geweest; privacy van kind respecteren.
- Bij ruzie: tonen van wederzijds respect en elkaar geen pijn doen. Het weer goed maken; een kind sorry laten zeggen.
- Inzicht van eigen persoonlijke normen en waarden en inzicht hebben in de verhouding en het samenspel.

Als een kind zich niet houdt aan de gemaakte afspraken is het belangrijk om aan een kind duidelijk uit te leggen waarom een bepaalde afspraak geldt. Je legt uit wat de gevolgen kunnen zijn als men zich niet aan de afspraak houdt. Vervolgens biedt je ruimte om het gecorrigeerde toe te passen. Bij herhaling van gedrag verwijst je terug naar de afspraak. Wanneer het kind zich niet aan de afspraak houdt, dan het kind uit de situatie halen en laten nadenken over de afspraak.

Als medewerk(st)er kun je er voor zorgen dat er respect en waardering is voor verschillen door:

- Aandacht te hebben voor de omgangsvormen die horen bij specifieke religie of cultuur, dit moet in balans blijven met de waarden en normen van de organisatie.
- Aandacht te besteden aan rituelen, feesten, gedenkdagen die horen bij een religie of cultuur, bijvoorbeeld Kerstmis of Suikerfeest.
- Kinderen bewust te maken van de overeenkomsten en verschillen tussen de verschillende culturen en hen daarmee leren omgaan.
- Gesprekjes te voeren met kinderen, waardoor je open staat voor elkaar en elkaar kunt begrijpen.

Eisen die gesteld worden aan de communicatie tussen medewerk(st)er en kind zijn:

- Samen met kinderen praten, afwisselen van beurt geven en nemen, bijvoorbeeld "nu mag Pietje een liedje uitkiezen om te zingen".
- Oriëntatie op elkaar, oogcontact maken, elkaar laten uitpraten.
- Woordkeuze, korte en duidelijke zinnen.
- Taalkeuze: denk aan Nederlands en dialect.
- Non-verbale communicatie.

D2. De wijze waarop wij de binnen- en buitenruimte aanbieden en inzetten draagt bij aan het socialisatieproces van een kind.

In alle ruimtes gelden er heldere en eenvoudige afspraken over wat kan en mag in de ruimtes. In de groep mag er bijvoorbeeld niet gerend worden.

Een ruimte is leefbaar en aangenaam voor iedereen door:

- Afspraken te maken over gezamenlijke verantwoordelijkheid voor inrichten/aankleden, opruimen, schoonmaken.
- Afspraken te maken over onderlinge omgangsvormen zoals geluid en gedrag.
- Gelegenheid te bieden om op het voorgaande feedback te geven.

D3. In en met de groep dragen wij zorg voor het socialisatieproces van een kind.

Je kunt de groep benutten voor het overdragen van normen en waarden door:

- Het bewaken van afspraken en omgangsvormen.
- Het verwoorden van wat er gebeurt tijdens sociale interacties: samen iets leuks, spannends of ontroerends meemaken.
- Het voeren en openstaan voor gesprekjes.

- Organiseren van gezamenlijke ervaringen in en buiten de opvangomgeving.
- Een afweging te maken tussen gezamenlijkheid en ieders eigenheid (individueel belang).
- Het maken van afspraken over het omgaan met verstorend gedrag, uitgaande van kansen van een kind en niet zijn/haar beperking.

Je kunt kinderen individuele ervaringen laten delen met de groep door, bijvoorbeeld, een kind te laten vertellen over wat het heeft meegemaakt. Andere mogelijkheden zijn foto's, vieringen, toneel, enz. Daarnaast maak je afspraken met de kinderen over een respectvolle omgang. Je leert kinderen om elkaar te begrijpen.

D4. Bij het organiseren en aanbieden van activiteiten kiezen wij voor een aanpak die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.

Als medewerk(st)er kun je waarden en normen dicht bij kinderen brengen door woorden te geven aan wat kinderen zien, meemaken, voelen en daar ook betekenis aan geven, bijvoorbeeld "ik ben nu even Pietje aan het helpen, jij moet nu even op je beurt wachten". Je maakt afspraken met de kinderen, dat iedereen tijdens activiteiten rekening houdt met elkaar, dat ze leren om samen te delen en om elkaar te helpen. Je sluit aan bij de gebeurtenissen in het gezin en de omgeving. Gedurende een dag is er aandacht voor persoonlijke en/of culturele rituelen. Daarnaast wordt er in de 'jaar-activiteitenkalender' aandacht gegeven aan culturele en religieuze vieringen en rituelen, bijvoorbeeld kerstviering. Je kunt een natuurlijke verbinding maken tussen de Nederlandse cultuur en andere culturen door op bezoek te gaan of op bezoek vragen van 'voorbeeldfiguren', zoals een Chinese kok of een Turkse bakker. Je kunt ook naar plaatsen gaan waar 'iets' gebeurt zoals consultatiebureau, politiebureau, museum, bibliotheek, enz.

D5. Wij gaan met spelmateriaal om op een wijze die de ontwikkeling van de sociale competenties van een kind stimuleert.

Er is spelmateriaal dat wegwijs maakt in het alledaagse leven, zoals keukenattributen om te 'koken', verkleedkleden om rollen te oefenen, enz. Daarnaast is er materiaal dat diversiteit weergeeft, bijvoorbeeld een pop met een andere huidskleur, spullen uit wereldwinkel, boeken over andere culturen, enz.

Hoera locatie Latasteschool

BSO Lataste
Bergerweg 37
6085 AT Horn
T: 06-45566882
M: bsolataste@hoerakindercentra.nl

**Stichting
Hoera kindercentra**

Tel. (077) 358 97 97
info@hoerakindercentra.nl
www.hoerakindercentra.nl